

ΟΛΟΙ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ

Μιά αίσιοδοξία εξαιρετική για το ελληνικό μέλλον πιάνει όλους εκείνους που αμερόληπτα παρακολουθούν τα γεγονότα των τελευταίων ημερών. Κανένας ένθουσιασμός, κανένας ζητωπολεμισμός, αν βγάλη κανείς την άστεία διαδήλωση λίγων παιδιών. Είν' άλλη θεια πώς και στην παραμονή των δύο τελευταίων πολέμων μας τίποτα δεν ακούστηκε — μόνο το "Εθνος τράδωξε με ήσυχία και αυτοπεποίθηση μπροστά στον άγωνα. Μά τώρα τα πράγματα εΐτανε διαφορετικά. Βρισκόμαστε μπρός σε δύο πολιτικές που παλέδανε μέρες δλόκληρες ως που νίκησε ή συνετή, συντηρητική, ρεαλιστική. Από την άλλη μεριά στεκότανε μια πολιτική στ' αληθινά μεγαλεπήβουλη μά ριψοκίνδυνη και τυχοδιωκτική, πολιτική που μιλούσε στην καρδιά του "Εθνους γιατί ανάστανε παράδοση πεντακόσιων χρονών. Εΐταν ή πολιτική του Μαρμαρωμένου Βασιλιά. Πολιτική που την αντιπροσώπευε ο καταχτητής της έμπιστοσύνης του Έλληνισμού — πολιτική που ο υπέρμαχος της προσπάθησε μέρες τώρα να επιβάλει προβάλλοντας τη μαγική εικόνα της Πόλης, ξεσπόντας έντεχνα με τα δημοσιογραφικά του όργανα σε λυρισμούς και δοκιμάζοντας να συγκινήσει κάθε ελληνική ψυχή. Και μ' ελ' αυτό, ο κόσμος δεν κατώρθωσε να παρασυρθεί σε καμμιάν εκδήλωση ένθουσιασμού. Έμεινε όλες τις μέρες αυτές ψυχρός, διστακτικός, άναποφάσιτος γιατί έννοισε πως μόνο ρεαλιστική και υπολογιστική πολιτική έπρεπε να κάνει κ' έβρισκε πως ο πόλεμος δεν εξασφάλιζε το Κράτος. Έτσι ήταν ήρθε ή τρομερή στιγμή — κι ο εκλεχτός του λαού έπεσε θύμα της πολιτικής του και ο πατριωτικός ένθουσιασμός υποχώρησε στους ψύχραιμους υπολογισμούς, έξιν από μια φουχτιά παιδαρέλια που έκαναν πρόχειρη διαδήλωση και λίγους θερμόαιμους που παντού και πάντα υπάρχουν, ή μεγάλη μάζα σοδαρή, ψυχρή, ασυγκίνητη άκουσε την είδηση κ' εξακολούθησε τους ήσυχους υπολογισμούς της. Να ένα καλό σημάδι που δείχνει πως ο γαλάζιος ούρανός και οι θερμές ήλιακές άχτίδες, που ως τώρα περνούσαν για ήθικός αύτουργός θερμοκεφαλιάς κι ακαίρων ένθουσιασμών, μπορούν να δημιουργήσουν και ψύχραιμους παρατηρητές και άνεπηρέαστους υπολογισμούς.

Μέσα σε τέτοιο ένισχυτικό περιβάλλον μάς επιτρέπεται, νομίζουμε, ύστερα από χρονών σιωπή να ξαναθυμηθούμε το παλιό μας βήμα και να ρίξουμε μια ματιά στο ζήτημα. Δε θα μάς παρασύρουν ούτε μάς οι θρόλοι κ' οι παραδόσεις και θα ξεχάσουμε την κοινοτοπία της άγωνίας της εθνικής ψυχής.

Άλλοίμονο στα Κράτη εκείνα που έτσι κανονίζουν την πολιτική τους και κανένας μας δεν ξεχνάει τα χάλια μας όσον καιρό τέτοιες άρχες βάσιζαν την έξωτε-

ρική μας πολιτική. Τα έπιχειρήματα που λέν πως έπρεπε να πολεμήσουμε για να γλυτώσουμε τον ψυχικό πόνο από ένδεχομένη κατάχτηση της Πόλης χωρίς τη συμμετοχή μας, θα τα προσπεράσουμε άπαράτηρητα. Θ' άφίσουμε σε άλλους πιο θερμόαιμους πατριώτες να υποστηρίξουν πως έπρεπε να θυσιάσει ή ασφάλεια του σημερινού Κράτους για ν' άποφύγουμε το χτύπημα αυτό στα εθνικά ιδανικά. Έμεις θα υπολογίσουμε όπως τα σύγχρονα Κράτη κάνουν και θα προσπαθήσουμε να ιδούμε ποιά πολιτική εΐταν ή επιβαλλόμενη άπ' τον καθάριον και άνεπιρέαστο υπολογισμό.

Πριν αναπτύξουμε τα έπιχειρήματα των δύο γνώμων έχουμε υποχρέωση να ξεκαθαρίσουμε μερικά σημεΐα προκαταρκτικά που τις μέρες αυτές πολυσυζητούνται είτε στις έφημερίδες είτε σε προφορικές συζητήσεις. Το θέμα που έδωκε άφορμή στην πολιτική κρίση εΐτανε — πρέπει ή Έλλάς νάβγει άπ' την οδδετερότητα και να περάσει όριστικά στο πλευρό της Τριπλής Συνεννόησης ή πρέπει να εξακολουθήσει την οδδετερή πολιτική της; Αυτό εΐτανε το ζήτημα. Γι' αυτό δεν έχουν καμμιά θέση οι διάφοροι υπαινιγμοί πως ή λύση της οδδετερότητας που έδωκε ο Βασιλιάς μας είναι σημεΐο άπαραίτητο φιλογερμανικής πολιτικής. Είν' αλήθεια πως **μπορεί** αυτό να είναι σημάδι φιλογερμανισμού, μά **διόλου δεν είναι άναγκαΐο**. Ο ύποφαινόμενος αν και σπούδαξε στη Γερμανία κ' έχει μέσα του καθάριον γερμανικό πολιτισμό, αν και θαύμαζε και θαυμάζει το γερμανικό μεγαλειό — όμως συμπάθεσε και συμπάθει στον άγωνα έτούτον την Τριπλή Συνεννόηση, γιατί βρίσκει πως αυτής ή φίλια είναι συμφωνότερη με τα συμφέροντα του Κράτους. Και μ' έλον τοϋτο πίστευε και πιστεύει πως ή μόνη πολιτική σήμερα εΐτανε ή πολιτική της οδδετερότητας. Κάθε άλλο παρ' άσυμβίβαστη βέβαια είναι οδδετερότητα και άνταντοφιλία — άπόδειξη άλλως τε ή πολιτική μας άπ' την άρχή του ευρωπαϊκού πολέμου ως σήμερα. Γι' αυτό πιστεύουμε πως πολύ κακήν ύπηρεσία προσφέρουν στην πατρίδα εκείνοι που άποδίδουν την πολιτική του Στέμματος στο φιλογερμανισμό Του, άφίνουμε δά εκείνους που τολμούν να ξεστομίζουν πως ό Άγνός και ό Ρωμικός Βασιλιάς μπορεί να έπηρεαστεί στην πολιτική του Κράτους άπ' της Βασίλισσας τους συγγενικούς δεσμούς με τη Γερμανία. Τέτοιες βλάστημες σκέψες δεν πρέπει ούτε μια στιγμή να περάσουν άπ' το κεφάλι του τίμιου παρατηρητή. Μπορεί ή πολιτική της οδδετερότητας να εΐτανε σφαλερή — μά όσοι την πίστεψαν και όσοι την επέδωκαν δεν το έκαναν παρ' άπό **πεποίθηση** πως αυτή εΐτανε ή **έλληνική** πολιτική.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓ'ΗΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ἰδιοκτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ἀρ. 4. ΑΘΗΝΑ

Συνδρομή χρονιάτικη : Δρ. 20.

Βρίσκεται στήν Ἀθήνῃ σ' ὅτι τὰ κίβωτια καί σὸ βιβλίον πωλεῖτο Βασιλείου (δδὸς Σταδίου 4?)

Ἀκούσαμε ἀκόμα μὴν ἄλλη κατηγορία πού αὐτὴ πιάνει περισσότερο στήν ἑλληνικὴ δημοκρατικὴ ψυχὴ—τὴν κατηγορίαν πὼς ἡ διαφωνία τῆς πολιτικῆς τοῦ Βασιλιά μετὰ τὴν πολιτικὴν τοῦ Βενιζέλου εἶταν ἐκδήλωση ἀπολυταρχικῆς διαθέσεως τοῦ Βασιλιά πού μετὰ τὴ βοήθειαν τοῦ στρατοῦ θέλει νὰ καθιερώσῃ σύστημα ἀπόλυτης μοναρχίας περιφρονώντας τὴ θέλησιν τοῦ ἔθνους. Δὲν ἀνενόηστε καὶ τὸ ὑποστήριξαμε ἀπὸ τὶς πρώτες μέρες τῆς σημερινῆς Βασιλείας κι' ἀπ' ἀφορμὴ μερικὰ σημάδια σὰν τὸ Β. τῆς Βασιλικῆς ὑπογραφῆς, σὰν τὸ Militaerkabinet καὶ σὰν τὸν πρῶτον βασιλικὸν λόγον, πὼς ἡ ἐπὶ τῆς γερμανικῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς γερμανικῆς πολιτικῆς ζωῆς εἶνε τόσο μεγάλη ὥστε νὰ προκαλέσῃ τὸν πειρασμὸν τῆς προσπάθειας νὰ εἰσχωρῇ γερμανικὸ πολίτευμα καὶ σὲν τὸν τόπον μας. Φανατικὸς δημοκράτης, κάθε ἄλλο παρὰ ἐπιδοκιμάζω τέτοια πολιτικὴ πού ἂν δὲν ἐγκαταλειφθεῖ εἶταν εἶναι ἀκόμα καιρὸς μὴν νὰ φέρῃ μεγάλες καταστροφὰς σὲν τὸν τόπον καὶ κίνδυνον αὐτῆς τῆς Βασιλείας. Μὰ εἰ καὶ εἶναι. Καμμὴ σχέση δὲν ἔχει ἡ διάθεσις αὐτῆς μετὰ τὸ ζήτημά μας. Οἱ ἀπολυταρχικὲς καὶ στρατοκρατικὲς τάσεις δὲν παρουσιάζονται σὲ συντηρητικὴν, εἰρηρικὴν πολιτικὴν—μὰ σὲ φιλοπόλεμον, ἐπιθετικὴν αὐτὴ καὶ μόνον δυνάμει τὸ στρατιωτικὸ πνεῦμα καὶ τῆς Βασιλείας πού βασίζεται σὲν τὸν στρατό. Ἐδῶ τίποτε ἀπ' αὐτὰ. Ὁ συνταγματικὸς Βασιλιάς ἐνοίωσε τοὺς δικτατορικοὺς τοῦ λαοῦ, ἐνοίωσε πὼς σὲν τὸ ζήτημα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἔπαυσε πᾶς ἡ ἀνεπιφύλακτος ἐντολὴ τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν πλειονοψηφίαν τῆς Βουλῆς, κατάλαβε πὼς τὸ τεκμήριον τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς γνώμης τοῦ λαοῦ ἀπ' τὴ Βουλὴ δὲν εἶτανε σύμφωνα μετὰ τὴν πραγματικότητα. Καὶ σύμφωνα μετὰ τὴ διάνοσιν Του αὐτὴ μεταχειρίστηκε τὸ δικαίωμα καὶ τὴν υποχρέωσιν πού τοῦ δίνει τὸ πολίτευμα καὶ δὲν ἐνέκρινε τὴν πολιτικὴν τοῦ Βενιζέλου. Τίποτα τὸ ἀπολυταρχικόν, τίποτα τὸ στρατοκρατικόν δὲν παρουσιάζει ἡ ἐνέργεια αὐτῆς—πού εἶναι συμφωνότατη μετὰ τὶς συνταγματικὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτεύματός μας. Δὲν θέλω μ' αὐτὸ νὰ πῶ, τὸ ξανατονίζω, πὼς ἡ ἀπολυταρχικὴ τάσις δὲν ὑπάρχει· παρουσιάζεται ὅμως σὲ ἄλλα σημεία καὶ δὲν ἔχει **καμμιά ἀπολύτως σχέσιν** μετὰ τὴ σημερινὴ κρίσιν, πού **τὸ πολὺ μὴν ἀπολυταρχία ἐπλησίασε** καὶ αὐτὴν ὅχι γιὰ νὰ τὴν ἐνισχύσῃ· μὰ νὰ τὴν συντρίψῃ—καὶ αὐτὴ εἶταν ἡ ἐπικίνδυνος μοναρχοκρατία καὶ δικτατορία τοῦ πρωθυπουργοῦ

γιὰ τὸν τόπον μας πολὺ πρὸ ἐπικίνδυνος ἀπὸ τὶς ἀπολυταρχικὰς τάσεις τοῦ Στέμματος πού ποτὲ δὲν μποροῦν νὰ ἐπικρατήσουν.

Καὶ μὴ τελευταία παρατήρησις πού ἀφορμὴ ἔχει λόγια τοῦ τέως Πρωθυπουργοῦ μετὰ τὴν παραίτησίν του. Βρίσκει ὁ Βενιζέλος καὶ ὅλος ὁ κόσμος μαζί του πὼς ἡ ἀποχώρησις του ἀπ' τὴν ἀρχὴν καὶ ἡ τόσο πανηγυρικὴ διαφωνία τοῦ Στέμματος μετὰ τὴν πολιτικὴν του θὰ ψυχράνῃ βέβαια τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴ Γαλλίαν. Τὸ πιστεύουμε καὶ εἶναι φυσικόν. Μὰ ποῖος εἶναι ὁ ὑπεύθυνος; Ποῖος ἔφερε τὸ ζήτημα τῆς ἑλληνικῆς πολιτικῆς μετὰ τὴν οὐδυνότητα σὲ συζητήσεις ἐφημερίδων, χρονολογισμάτων καὶ καφετειῶν; Ποῖος ἔδωκε ἀφορμὴν σὲν παιδαριωδέστερη καὶ θιατρικώτερη ἐμφάνισιν τοῦ σεβαρώτερου σημείου τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς; Δὲν ἀκούσαμε κανέναν πού νὰ μὴν εἰδείξε δυσφορίαν γιὰ τὸν τρόπον πού ὁ Βενιζέλος ἐχειρίστηκε τὸ ζήτημα. Ὅλοι κατακρίνουν τὴ μέθοδον αὐτὴν καὶ ὁμοφώνως σχεδὸν εἶναι ἡ γνώμη πὼς οἱ πανηγυρικὲς καὶ θεατρικὲς ἐπιδείξεις τῶν τελευταίων ἡμερῶν γινόντανε γιὰ νὰ ἐκδηλωθῇ τὸ Στέμμα ν' ἀκολουθήσῃ τῇ βενιζελικῇ πολιτικῇ. Μὰ γι' αὐτὸ δὲν ἔπρεπε βέβαια τὸ Στέμμα νὰ κάνῃ πολιτικὴν ἀντίθετον μετὰ τὶς πεποιθήσεις του γιὰ τὸ πραγματικὸν συμφέρον τοῦ Κράτους. Κι ἂν ἡ συνέπειαν τῆς πολιτικῆς αὐτῆς τοῦ Στέμματος εἶναι νὰ ψυχραθοῦν δύο φιλικὰ μας Κράτη, τὴν εὐθύναν τῆς ψυχρότητος αὐτῆς ἔχουν ἐκεῖνοι πού μετὰ ἄπρεπα μέσα θέλησαν ἐπιμόνα νὰ ἐπιβάλουν τὴ θέλησιν τους καὶ δὲν ἀφῆκαν τὸ Στέμμα νὰ σχηματίσῃ τὴν γνώμην του ἀνεπηρέαστα καὶ ἡσυχᾶ.

Αὐτὰ εἶταν ἀναγκαστικὰ νὰ ἐκτελεσθῶν καταλεπτὰ γιὰ νὰ φύγουν οἱ προλήψεις καὶ νὰ μπορέσῃ ὁ καθένας χωρὶς «δακτύλους» καὶ χωρὶς ἀδικαιολόγητες ὑπόνοιες νὰ παρακολουθήσῃ μετὰ αὐστηρῇ οὐδετερότητι τὴν ἐπιχειρηματολογία σὲν κύριον ζήτημα.

Ποῖα εἶταν τὰ ἐπιχειρήματα τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς; Ὁ Βενιζέλος ὑποστήριξε νάβγῃ ἡ Ἑλλάς ἀπ' τὴν οὐδετερότητα καὶ νὰ λάβῃ μέρος σὲν κατάκτησιν τῆς Πόλεως (δεχόμεστε πὼς ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς θάμπαινε σὲν Πόλιν σὰν ἰσότης μετὰ τοὺς ἄλλους συμμαχικοὺς στρατοὺς) ὅχι τόσο γιὰ νὰ πάρῃ ὁρισμένα ἀνταλλάγματα, γιὰ τὴν τέτοια φαίνεται πὼς δὲ δινόντουσαν **τώρα**, ὅσο γιὰ νὰ ἔχῃ τὴν ἐλπίδα πὼς ἡ ἀκουστοῦν οἱ ἑλληνικὲς ἀξιώσεις καὶ **νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴ σημερινὴ ἀνεξαρτησίαν της**. Κυρίως τὸ τελευταῖον αὐτὸ σημεῖον εἶναι ἡ βάση τῶν σκέψεων τοῦ Βενιζέλου καθὼς βγαίνει ἀπ' τὸ ἡμιεπίσημον ἄρθρον τῆς «Ἐστίας» τῆς 20 Φεβρουαρίου πού ἐπιγράφεται «Ἡ Ἀνάγκη». Ἐκεῖ ἐξαντλοῦνται τὰ κυβερνητικὰ ἐπιχειρήματα—εἶναι τὸ βαρὺ πυρσοδικὸν τοῦ Βενιζέλου. Λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις βλέπει δύο δυνατότητες : ἡ ἡ Βουλγαρία

πιγαίνει με την Τριπλή και βοηθάει να πέσει η Πόλη και τότε θα είναι άπαισία (αίσθηματικά) στιγμή για το ελληνικό έθνος, μα και κίνδυνος να χάσει η Έλλάς (με τη βοήθεια βέβαια της Τριπλής προς τη Βουλγαρία) μέρος απ' τη χώρα της — ή μένει μὲν οὐδέτερη απέναντι στην Εὐρώπη μὰ μὰς κάνει τὸν πόλεμο και τότε εμεῖς μόνοι και ἄφιλοι δὲ θὰ ἔχουμε πού νὰ στραφούμε για νὰ ζητήσουμε συνδρομή. Και για νὰ τὰ κάνουμε αὐτὰ λιανὰ—ή Τριπλή Συνεννόηση, στην ὁποία ἡ Έλλάς στοὺς ὀχτὼ τελευταίους μῆνες ἔδωκε τὴν ἀνεκτίμητη συνδρομή της τροφοδοτώντας τὴν Σερβία ἡ ὁποία ἀλλιῶς θὰ εἴτανε χαμένη σὲ δυὸ ἐβδομάδες και παρέχοντας ἀποκοῦμπι στοὺς συμμαχικοὺς στόλους, μὰς βάζει τὸ μαχαίρι στὸ κόκκαλο και μὰς λείει ἡ μὰς ἀφίνει νὰ καταλάβουμε πὼς ἂν δὲν βγοῦμε ὀριστικά με τὸ μέρος της δὲ μὰς ἐγγυᾶται για τὴν ἀκεραιότητά μας. Δὲ θέλουμε ἐδῶ νὰ αἰσθηματολογήσουμε και νὰ χαρακτηρίσουμε μιὰ τέτοια πολιτικὴ τῶν καλῶν μας φίλων και προστατῶν, μὰ ἀπαντοῦμε με τὴν ἴδια γλῶσσα. Πρῶτα δὲν ἔχουμε κανένα ἐνδόσιμο νὰ πιστεύουμε πὼς ἡ Βουλγαρία πού προχτὲς πῆρε γερμανικά χρήματα θὰ πᾶει τώρα με τὴν Τριπλή; ἔπειτα κι ἂν γίνεῖ αὐτό, ἡ Έλλάς θὰ ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσει ἐγγυήσεις για τὴν ἀκεραιότητά της γιατί ἀλλιῶς θ' ἀναγκαστεῖ ν' ἀλλάξει πολιτικὴ κατεύθυνση και 1) νὰ φέρει τὴν ἄμεση καταστροφὴ της Σερβίας σταματώντας τὸν ἀνεφοδιασμό της, 2) νὰ ἐπιτεθεῖ τῆς Βουλγαρίας—ἐνέργειες πού μποροῦν σημαντικά ν' ἀλλάξουν τὴν ὄψη τοῦ πολέμου. Μὲ τέτοια παλληκαρίσια στάση τὴ στιγμή πού τὰ οὐδέτερα Κράτη *παρακαλοῦνται* ἀπ' τοὺς μεγάλους μὰ δὲν παρακαλοῦν θ' ἀπαντοῦσαμε σὲ τίς ἐκβιάσεις τῆς Τριπλής ἂν ἡ Βουλγαρία πῆγαινε μαζὺ της. Κι ὅσο για τὸ ἄλλο ἐπιχείρημα πὼς ἡ Βουλγαρία μποροῦσε νὰ μὴν πᾶει με τὴν Τριπλή μὰ νὰ ἐπιτεθεῖ ἐναντίο μας — αὐτὸ μὰς φαίνεται τόσο ἀστεῖο πού στ' ἀληθινὰ ἀποροῦμε πὼς ἡ Κυβέρνηση ξεχνοῦσε πὼς ἂν ἡ Βουλγαρία νικοῦσε τὴν Ἑλλάδα θὰ εἴτανε κίνδυνος για τὴ Σερβία κ' ἐπομένως γι' αὐτὲς τίς Δυνάμεις τῆς Τριπλής. Κ' ἐξὸν ἀπ' αὐτὸ ξεχνῶν πὼς ἡ Γερμανία *πὺ ἔχει συμφέρο σήμερα νὰ μὴ μποῦν νέοι παράγοντες στὸν πόλεμο* (μὰς δηλώθηκε αὐτὸ καθαρά) ἔχει τὰ μέσα νὰ ἐπιβάλει στὴ Βουλγαρία τὴν ἡσυχία και νὰ ἐξασφαλίσει ἐπομένως τὴν ἐλληνικὴ ἀκεραιότητα με τὴν παραμικρὴ μας διπλωματικὴ ἐνέργεια, ἐνέργεια πού ἴσως εἶχε παραμεληθεῖ γιατί ἐπιπόλαια ἡ ἐπίσημη πολιτικὴ μας με μερικές της μικροπροσεξίες εἶχε ψυχράνει τὴ Γερμανία μ' ὅλη τὴν αὐστηρὴ οὐδετερότητα και εἶχε δώσει στὴ Γερμανία τὴν ἐντύπωση πὼς ἡ Έλλάς εἶνε **Κράτος ἐχθρικό**. Οἱ ἀπροσεξίες μας αὐτὲς και οἱ πρόωρες ἐκδηλώσεις μας με τὸ μέρος τῆς Τριπλής ἔκαναν τίς Δυνάμεις αὐτὲς ἀντὶ νὰ μὰς παρακαλοῦν, ὅπως παρακαλοῦν ὅλα τὰ ἄλλα οὐδέτερα Κράτη, ἐμᾶς τοὺς ἀνιδιότελους ὑποστηρικτὲς τοὺς νὰ μὰς ἐκδιάζουν ἂν ὄχι ἄμεσα πάντως ἐμμεσα.

Μὲ τέτοια ἐπιχειρήματα θέλησε ἡ Κυβέρνηση Βενιζέλου νὰ μὰς πείσει πὼς πρέπει νὰ πολεμήσουμε για νὰ πάρουμε ἄγνωστο τί και νὰ μὴ χάσουμε ὅσα ἔχουμε! Καὶ θὰ κάναμε τὸν πόλεμο με τὸ ριζικὸ νὰ καταστραφούμε ὁλότελα ἂν τυχὸν νικοῦσε ἡ Διπλή και πάντως με ἀνυπολόγιστες θυσίες στρατοῦ και χρημάτων. Μὴ μὰς γελάσει τὸ σοβαροφάνες ἐπιχείρημα πὼς μόνο δεκαπέντες χιλιάδες στρατὸ θὰ στέλναμε. Ἴσως οἱ εὐπιστοὶ νομίζουν πὼς ἡ Διπλή εἶχε τίς 85 χιλιάδες και μὴν μπορώντας νὰ οἰκονομήσει τίς ἄλλες 15 ἔξεπτε σὲ μὰς. Μὰ ποίος λιγάκι μόνο λογικὸς θ' ἀρνηθεῖ πὼς ἅμα γινόμαστε co-interesses στὸν πόλεμο αὐτὸ δὲ θὰ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ στέλνουμε παντοῦ στρατὸ ὅπου θὰ χρειαζότανε για νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ νίκη τῶν Συμμάχων μας; Γιατί δὲ θὰ στέλναμε αὐριο στρατὸ στὴ Σερβία ἢ στὴ Γαλλία ἢ στὴν Αἴγυπτο; Πὼς σὰν γινόμαστε μιὰ φορὰ σύμμαχοι θὰ μέναμε ἀδιάφοροι για τὴν τελικὴ νίκη τῶν συμμάχων; Σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα δὲν ἔδωκε ὡς σήμερα καμμιά ἱκανοποιητικὴ ἀπάντηση ὁ Βενιζέλος, μὰ προσπαθεῖ νὰ παρασύρει με τὴν ἀστείότητα πὼς μόνο μιὰ μεραρχία ἢ και λιγώτερο ἀκόμα θὰ στέλναμε! Νὰ λοιπὸν οἱ σοβαροὶ κίνδυνοι. Πρῶτα ἡ ἐκδοση τοῦ πολέμου μπορεῖ νὰ εἶναι νίκη τῆς Τριπλής, μὰ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ταυτίσει *σήμερα* τὴν τύχη του μαζὺ της. Γιατί ἡ Γερμανία βρίσκεται ἀκόμα παντοδύναμη και ἡ στρατηγικὴ της στέκει πολὺ ψηλὰ ὥστε νὰ μὴν εἶναι διόλου ἀπίθανη και ἡ νίκη της. Μὰ κι αὐτὸ ἂν δὲ γίνεῖ— πάλι κανένας δὲν μπορεῖ νὰ μὰς πει πὼς σὰν νικηθεῖ θὰ συντριβεῖ τόσο πού νὰ μὴν ἔχει ἀξιόλογη γνώμη στὸ Συνέδριο τῆς Εἰρήνης. Καὶ τότε εμεῖς ἐχθροὶ της, ὅπως κι ὅλα τὰ *μικρὰ* Κράτη θὰ εἴμαστε τὰ θύματα για νὰ κλείσουν εἰρήνη οἱ Μεγάλοι. Μὰ πᾶμε κι ἀκόμη παραπέρα. Ἀποκρούσαμε τὴ σκέψη πὼς ἡ ἀκεραιότητά μας κινδυνεύει με τὸν ἄλλο συνδυασμὸ κι αὐτὸ μὰς φαίνεται ἀναμφισβήτητο. Μένουν μόνο οἱ ἐλπίδες τῶν ἀνταλλαγμάτων—οἱ ἀόριστες αὐτὲς ἐλπίδες. Δεχόμεστε για τὴν ὥρα πὼς θὰ νικήσει ἡ Τριπλή και θὰ ἐπιβάλει αὐτὴ μονάχα τοὺς ὅρους τῆς Εἰρήνης. Λοιπὸν τί θὰ εἶχαμε εμεῖς νὰ ἐλπίζουμε; ἢ τὸ ἄλλο κομμάτι τῆς Θράκης — ἂν ἄφινε ἡ Ρωσία, πράγμα πολὺ ἀμφίβολο ἢ ἓνα κομμάτι Μικρᾶς Ἀσίας. Δηλαδή εἴτε στὴ μιὰ περίσταση εἴτε στὴν ἄλλη ἓνα κομμάτι ἀνυπεράσπιστο ἀπὸ ξηρᾶς, χωρὶς ἐδαφικὴ συνοχὴ με τὸ ἄλλο Κράτος, ἓνα εἶδος ὁμοεθνῶς ἀποικίας χωρὶς Mutterland ἱκανὸ νὰ τὴ διατηρήσει ἀφοῦ ὁ στόλος πού θὰ μποροῦσαμε νὰ διατηρήσουμε θὰ εἴτανε ἀδύνατο νὰ παραταχθεῖ με τοὺς μεγάλους γείτονες ἐχθροὺς τοῦ μέλλοντος—με μιὰ Ρωσία ἢ Ἰταλία. Μιὰ τέτοια ἀνυπεράσπιστη ἀποικία θὰ εἴτανε τὸ κέρδος ἐνὸς πολέμου ἄγνωστης διάρκειας, ἄγνωστων θυσιῶν, πολέμου πού ἂν κατὰ στραβοῦ διαβόλου τελείωνε με νίκη τῆς Διπλής ἢ με σχετικὴ νίκη τῆς Τριπλής θὰ μποροῦσε νὰ φέρη τὴν καταστροφὴ τῆς Ἑλλάδος. Πονοῦμε και θὰ πονοῦμε πιδ φρικτὰ ἂν ξένοι στρατοὶ ἀναστήσουν

τὸ Μαρμαρωμένο Βασιλιά— μὰ ἡ ὑποχρέωση τοῦ ἐλληνικοῦ Κράτους νὰ ζήσῃ εἶναι ἱκανὴ νὰ μᾶς κάνει νὰ ξεχάσουμε τὸν πόνο μας αὐτὸ καὶ νὰ φωνάζουμε μὲ ὀλη μας τῇ Δύναμει: **Ὅλοι στὸ πλευρὸ τοῦ Συνετοῦ Βασιλιά πὺν σώζει τὴν πατρίδα.**

A. ΤΡΑΝΟΣ

ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

— Ἐγὼ 'μαι ὁ πόλεμος,
Φωτιά καὶ βόλι,
Σίδερο, θάνατος—
Μὲ τρέμουν ὅλοι !

— Γὼ στὰ περβόλια μου,
Μὲς στὰ λουλούδια,
Παίζω τὴ λύρα μου
Καὶ λέω τραγούδια.

— Ἐγὼ 'μαι ὁ πόλεμος,
Τὸ δίκιο φέρνω·
Ὅχι μὲ κλάματα,
Μὲ βιά τὸ παίρνω !

— Καὶ γὼ στὴ λύρα μου
Ψυχὲς ὑφαίνω
Καὶ ποῖδ εἶν' τὸ δίκιο σου
Γὼ σ' τὸ μαθαίνω !

— Γὼ μὲ τὸ θάνατο
Ἄναμετρίεμαι
Καὶ γιὰ δαφνὸκλαδα
Ματοκυλιέμαι !

— Βλέπω κατὰματα
Τὴ ζωὴ μὲ θάρρος,
Κι' εἶναι γιὰ μένανε
Ζωὴ κι' ὁ χάρος !

— Χωρὶς ἐμένανε
Πατρίδες εἶδες ;

— Γιὰ μὲν' ἀξίζουμε
Νᾶναι πατρίδες !...

K. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

— Στὸ ἐρχόμενο φύλλο θὰ τυπώσουμε ἓνα πολιτικὸ ἄρθρο: «Νὰ κυριαρχήσῃ ἡ ἐθνικὴ πολιτικὴ», πὺν μᾶς στάλθηκε ἀργά, ὅταν εἶχε πιά συμπληρωθεῖ ἡ ὅλη τοῦ σημεριοῦ φύλλου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΑΝ τὰ πράματα βαδίζανε ὁμαλὰ τὸ δρόμο τους, δίχως καμιά ἐξωτερικὴ κ' ἐξαιρετικὴ περιτλοκή, ἡ λύπη καὶ τοῦ πύδ φανατικοῦ Βενιζελικοῦ θὰ μετρίαζότανε κάπως ὅταν ἔβλεπε πὺς στὴ θέσῃ τοῦ Βενιζέλου μπῆκε ὁ Γούναρης, νέος πολιτικὸς κι αὐτὸς πὺν ἡ φήμη τὸν φέρνει γιὰ μορφωμένο, γιὰ ριζοσπάστη, γιὰ ἠθικὸ, καὶ τὸ κάτου κάτου γιὰ ἓναν νέο πολιτικὸ πὺν δὲν τὸν βαραίνει καμιά προηγούμενη πολιτικὴ ἁμαρτία. Τὸ ἐναντίο· τὸ πολιτικὸ παρελθὸν τοῦ νέου πρωθυπουργοῦ εἶναι ἀρκετὰ φωτεινὸ, ἅμα λογαριάσει κανεὶς πὺς ὁ κ. Γούναρης καὶ πρὶν ἀπὸ τὴ Στρατιωτικὴ Ἐπανάστασι εἶχε κηρυχθεῖ κατὰ τοῦ παλαιοκομματισμοῦ καὶ ὕστερα, στὴ λιγὸχρονη ὑπουργία του, πολιτεύτηκε ἀντιγροντινιέρικα, καὶ ἴσια ἴσια γι' αὐτὸ καὶ γλήγορα ἔπλεσε.

Ἔτσι, γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ διοίκηση, ἔχει κανεὶς νὰ ἐλπίζει ἀρκετὰ ἀπὸ τὸ νέο πρωθυπουργό. Ὅσο πιά γιὰ τὰ ἐξωτερικὰ ζητήματα, πὺν σήμερα μᾶς σφίγγουνε σὰ θηλειὰ τὸ λαιμό, ὁ καιρὸς πιά καὶ τὰ γεγονότα θὰν τὸ δείξουν ἂν ὁ κ. Γούναρης εἶναι ὁ ἀξίος κυβερνήτης πὺν θὰ μπορούσε νὰ κρατήσῃ γερά στὰ χέρια του τὸ τιμόνι σὲ μιὰ τέτια λυσσασμένη φουρτούνα.

Ἄς ἔχουμε τὴν ἐλπίδα, ἀφοῦ δὲν μπορούμε νᾶχουμε τὴ βεβαιότητα.

ΑΙΓΕΣ μέρες πρὶν πρωτογίνει ὁ κ. Βενιζέλος πρωθυπουργός, κάποιος δικὸς μας πὺν ξέρει καλὰ τὰ ἐδῶ πρόσωπα καὶ πράματα καὶ εἶδε τὸν κ. Βενιζέλο νὰ κατεβαίνει τὴν ὁδὸ Σταδίου, ἓνα δειλινό, μαζί μὲ τὸν κ. Πῶπ καὶ νὰ μιλοῦνε φιλικώτατα, εἶπε :

— Ἀλοῖμονό του, ἂς κάνει πὺς γίνεται πρωθυπουργός καὶ θὰ δεῖ μὲ πόση λύσσα θὰν τοῦ ρηχτοῦνε οἱ «Ἀθηναῖς».

Κ' ἔτσι ἔγινε καὶ, λένε, πὺς ἔγινε γιὰτὶ ὁ κ. Πῶπ κοκορευότανε γιὰ Ὑπουργός.

Ὁ ἴδιος δικὸς μας τὶς προάλλες εἶδε τὸν κ. Γούναρη στὴν ὁδὸ Σταδίου μὲ τὸν κ. Πῶπ καὶ δὲν εἶδε προχτὲς τὸ δεύτερο μέσα στὸν κατάλογο τῶν ὑπουργῶν.

— Σίγουρα, εἶπε, σὲ λίγο οἱ «Ἀθηναῖς» θὰ κηρυχτοῦνε κατὰ τοῦ νέου Ὑπουργείου.

Κ' ἔτσι θὰ γίνει.

ΑΠ' ΟΛΟΥΣ τοὺς παλιούς Ὑπουργούς, ἓνας, ὁ κ. Ι. Τσιριμῶκος, μπορεῖ νὰ καμαρώνει πὺς ἡ ὑπουργία του δὲν εἶτανε ἄγονη, μὰ πλούσια σ' ἐργασία ριζοσπαστικὴ καὶ καλοσυνειδήτη, πὺν θὰ σημειωθεῖ γιὰ σταθμός στὴν ἐκπαιδεψὴ μας. Ἄν ὁ κ. Τσιριμῶκος δὲν πρόφτασε, ἢ δὲ θέλησε, νὰ λύσει τελιωτικὰ τὸ ἐκπαιδευτικὸ μας ζήτημα, τῶβαλε ὅμως στὸ δρόμο τῆς λύσης, κι ἄφισε τὰ χάρια δουλειᾶς φωτεινῆς γιὰ τὸ διάδοχό του. Τί θὰ κάμει ὁ κ. Βοζίκης, δικὸς του λογαριασμός. Ἐμεῖς ὅμως, τὸ μολογοῦμε, ἀνατρομάξαμε